

mti b e l f ö l d i h i r e k

1 kiadás

1960. május 16.

6 óra perc

bb. 1. az új tanév kezdetére négy új általános iskola nyílik budapesten- mintegy kétszázötven általános iskolás elhelyezéséről kell gondoskodni- előkészületek az 1960- 1961- es oktatási évre

1960. május 16.

a fővárosi tanács oktatási osztálya megkezdte a következő tanév előkészítését. a felmérések szerint az új oktatási évben mintegy nyolcezerrel növekszik az általános iskolai tanulók száma, tehát 205 ezer diák elhelyezéséről kell gondoskodni, a tanévkezdésig több új jelentős oktatási létesítményt adnak át rendelkezésükre. egyebek között megnyílik Óbudán a Hévízi uti 12 tantermes, a 17. kerületben a Ferihegyi uti 12 tantermes,

a 22. kerületben a Mátyás király uti nyolc tantermes iskola, s átadják rendelkezésükre a Csillagtelepi 24 osztálytermes iskolát is. ugyancsak a tanévkezdésre fejezik be a 2. kerületben a Bem utcai, a 11. kerületben az Albertfalva utcai és Mezőkövesdi uti iskolák átalakítását illetve bővítését. december végéig további husz új tantermet kap a főváros a 16. kerület Georgina uti, a 11. kerület Érdi uti, a 15. kerület Bogács utcai és a 18. kerület Irén utcai iskolákban.

társadalmi munkákkal és a kerületfejlesztési alapok felhasználásával előreláthatólag ötven új tanterem létesül Óbudán, Újpesten, a 6., a 7., a 9., a 14., a 17., a 18., a 19., a 20. és a 21. kerületben. jól beváltak a főváros területén megnyílt ipari jellegű továbbképző iskolák, ezért a következő tanévre a tervek szerint hét új továbbképző iskolát szerveznek, s így ezekben az oktatási intézményekben jóval több mint ezer gyereket foglalkoztathatnak majd.

az illetékesek úgy számítják, hogy körülbelül huszezer diák végzi el eredményesen az általános iskolák 8. osztályát, s többségük- mintegy 65százalékuk- jelentkezett középiskolai továbbtanulásra. a gimnáziumi osztályok elhelyezése terén az új tanévben számolnak bizonyos nehézségekkel, enyhíti azonban a gondokat az, hogy a volt Kossuth-akadémia épületében tizenhat tantermes gimnázium nyílik. ez lehetővé teszi, hogy megszüntessék a Bem gimnáziumban idén alkalmazott váltakozó oktatást.

az 1960- 1961- es tanévben egyébként előreláthatólag tovább növekszik majd a felnőtt oktatásban résztvevők száma. ezért a 9. és a 20. kerületben újabb önálló dolgozók iskoláját szerveznek.

/ mti /

mti belföldi hírek

2 kiadás

1960. május 16.

E óra 10 perc

bb. 2. nyáron két bérleti hangversenysorozatot rendeznek a károlyi-kertben- neves külföldi művészek a pódiumon

fm

1960. május 16.

az országos filharmónia tavaly 23 estből álló bérletet bocsátott ki károlyi-kerti hangversenyeire, de a koncertlátogatók ezt soknak találták. kivánságuknak eleget téve, ezen a nyáron két sorozatban 12-12 koncertet hallgathat meg a közönség. ebből a 12 estből ötnek a műsora azonos lesz mindkét sorozatban. ezen az öt koncerten elhangzik majd beethoven három műve- az eymont-nyitány, a c-moll zongoraverseny, és a 3. szimfónia-, ferencsik jános vezényletével és fischer annie közreműködésével, haydn: a teremtés- című oratóriuma, kóródy andrás vezényletével, verdi requiemje, melyet lamberto gardelli koppenhágai főzeneigazgató dirigál, sugár: kőmives kelemen és orff: carmina burana című műve, amelynek előadásán forrai miklós vezényel. az ötödik koncerten becsi szerzők muzsikáját játsszák, s a karmester eduard strauss lesz.

a hangversenyek június 22-én kezdődnek a károlyi-kertben és szeptember elején lesz az évadzárás. a budapesti közönség ismert hazai művészeinken kívül ismét több külföldi művész nevével találkozhat a műsorban. a fentebb már említettek mellett ellátogat hazánkba pierre dervaux, a párizsi nagyopera karmestere, nyikolaj anaszov, a kitűnő szovjet karmester, robert satanowski, a neves lengyel dirigens, charles mackerras, a szintén neves angol karmester, valamint ruggiero ricci, a kiváló olasz hegedűművész.

/mti/

bb. 3. ötezer akkumulátor - lemezt lopott- háromévi börtönre ítélték

1960. május 16.

részletekben ötezer darab akkumulátor- lemezt lopott haraszti junó, 14. királyhida utca 3. szám alatti lakos, volt csoportvezető, az akkumulátorgyárból. a lemezeket fekete józsef, 2. gyopár utca 9 szám alatti lakos, akkumulátor- javító kisiparosnak adta el, akitől mintegy 15.000 forintot kapott.

mindkettőjük terhére egyéb büncselekmények is felmerültek. a központi kerületi bíróság három- három évi börtönbüntetésre ítélte és egyetemesen kötelezte őket a vállalatnak okozott mintegy 45.000 forint kár megtérítésére.

/mti/

mti belföldi hírek

3 kiadás

1960. május 16.

G óra 20 perc

bb. 4. iskolák, uttoróházak, sportpályák és parkok építésénél segítenek a budapesti fiatalok- nyolcszázezer óra társadalmi munka

fm/v/ty/gj

1960. május 16.

a budapesti fiatalok az idén is jelentős társadalmi munkákat vállaltak, segítik az iskolák, uttoróházak, sportpályák és parkok építését, ezenkívül résztvesznek egyes épületek bontásánál, utburkolat javításán, villamosvasut építésében, és vízcső-hálózat bővítésében. a kerületekben összesen 17 iskolánál dolgoznak majd.

a második kerületi fiatalok balatonfenyvesen építenek uttorótáborot. a 4. kerületben a már meglévő táborot bővítik és csinosítják. a 5. kerület uttorótáborában uszodát építenek. a 9. kerületben folytatják a haman kató téri uttoróház építését, a 10. kerületben kerítést javítanak majd a fiatalok.

számos helyen építenek sportpályát is- többek között a 2, a 4, a 8, a 13, és a 16. kerületben. a 17 és a 21 kerületben pedig a most épülő strandokon dolgoznak. a 13 kerületben befejezik a fiastyuk utcai lakótelepnek épülő ifjúsunkás és ipari-tanuló park építését, az 1. kerületi fiatalok a gellért-hegyen épülő szabadtéri színpad munkálatainál segídecznek. a 11. kerületben befejezik a feneketlen-tó környékének parkosítását. ezenkívül még számos helyen építenek majd kisebb-nagyobb parkot. az utcákon, tereken virágokat ültetnek, esinosítják szépítik fővárosunkat. a fővárosi tanácscsal kötött meg egyezmény alapján mintegy 800.000 óra társadalmi munkát végeznek majd a budapesti fiatalok.

/mti/

bb. 5. nem érte kár a korai burgonyákat: teljes a lombozat, megkezdődött a gumóképződés- május végére piacra kerül az ujbungonya

1960. május 16.

országosan mintegy 30.000. holdon természetnek az idén ujbungonyát, vagyis 3.000-4.000 holddal nagyobb területen, mint az megelőző években. az ellátás biztonsága érdekében a kereskedelmi szövetek- az idén először- 7000 holdnyi területre értékesítési szerződést kötöttek a termelősövetkezetekkel.

/ folyt. köv./

bb 5. /nem érte kár .... 1. folyt./

a terméskitátások eddig igen kedvezőek. mint a földművelésügyi minisztérium növénytermesztési igazgatóságán közölték, a korai burgonyákban az utófagyok nem okoztak számottevő kárt, s az átmeneti hűvös időjárás után most rohamos fejlődésnek indultak. a legtöbb helyen már kialakultak a burgonyabokrok, a töltőgetést megkezdték, a teljesen kifejlétt lombzat azt mutatja, hogy a gumóképződés megindult. különösen szépek a korai burgonyák, a déli megyékben. makó, apátfalva, továbbá villány, nagyharkány és kalocsa környékén már fehérbimbósak a bokrok. a jelek szerint május 25-28 körül megjelenik a piacon az idei ujburgonya, június első hetében pedig már nagyobb tételekben is a fogyasztóközönség rendelkezésére áll. /mti/

bb 6. a műszintervek teljesítésével 34.8 millió forintos megtakarítás csepelel

1960. május 16.

a gyártmányok önköltségét a csepel vas- és fémműveknek az idén az 1959 évi tényleges költségszinthez képest 3.1 százalékkal, azaz 270 millió forinttal kell csökkentenie. nemrég megvizsgálták, hogy a gyárak hogyan teljesítették eddig az önköltség csökkentését elősegítő műszaki és szervezési intézkedési terveket.

megállapították: bár a meghatározott csaknem 400 feladatból nyolcvanát nem hajtottak végre, a gazdasági eredmény mégis meghaladja a tervezettét. úgy számítottak, hogy a tervek teljesítésével 33 millió forint költségcsökkenést érnek el, ezzel szemben 34.8 milliót takarítottak meg, csupán az első negyedében. ez egyrészt abból adódik, hogy az egyes pontok teljesítése a tervezettnél nagyobb eredménnyel járt, másrészt végrehajtottak több olyan intézkedést is, amit csak a második negyedévre, vagy még későbbre terveztek.

a kohászati vállalatok 20 százalékkal teljesítették túl az előírást. kiemelkedik 3.1 millió forintos teljesítéssel a csőgyár, ahol a tervezettnél szélesebb körben használják a vízűteses tüskét. az erőműben 1.6 millió forint megtakarítást értek el az energia gazdaságosabb előállításával.

/folyt.köv./

bb 6. /a műszintervek teljesítésével ... 1. folyt./ vt

a termékek energiaköltségét az 1959 első negyedévi 10.7-ről sikerült leszorítani 9.85 százalékra. ebben azonban még nem érték el a tervezett 9.4 százalékot. a kovácsológyárban 800.000 forint költségcsökkentést eredményezett, hogy az energiafelhasználás szabályozására felmüszerelték a gáztüzelésű kemencéket. az elektrodagyárban a fekete vasoxid nagyüzemi előállításának megkezdésével 600.000 forint megtakarítást értek el. /mti/

bb 8. automata paradicsomfeldolgozó-gépsor szerelését kezdték meg a szegedi konzervgyárban

1960. május 16.

a szegedi konzervgyár a délalföld egyre nagyobb területének mezőgazdasági terményeit dolgozza fel. növekvő feladatainak jó ellátására az idén 21 millió forintos költséggel fejlesztik az üzemot. az idényre újabb munkafolyamatokat gépesítenek, automatizálnak. már megkezdtek a napi 15 vagon teljesítményű, központi műszerfalról irányítható, teljesen automatizált paradicsom-feldolgozó gépsor szerelését, a megyei építőipari vállalat hozzáfogott 510 vagonos raktár építéséhez.

a csomagolás korszerűsítésére futószalagot alkalmaznak, s mire a konzervdobozok a szalag végére érnek, infravörös sugárzók megszáritják a felragasztott címkéket is.

az újjáalakított gépekkel már felkészültek a hagyományos idénykezdő cikk, a zöldborsó tartósítására. ezt a munkát az idén először segíti az új, az ndk-ból beszerzett, borsócséplő gép, amelyet a gorzsi állami gazdaságban állítanak fel. az idén 17 vagonnal több borsót dolgoznak fel, mint tavaly. /mti/

bb 7. üzletházakat építenek a munkáskerületekben - rendezik a nagyüzemek közelében levő boltok nyitvatartási idejét

1960. május 15.

a belkereskedelem fontos feladata a külső munkáskerületek kereskedelmi ellátottságának megjavítása, az üzlethálózat bővítése, korszerűsítése. a fővárosi tanács ez évi kereskedelem fejlesztési tervében az előirányzott beruházási összegek jelentős részét az ilyen kerületek kereskedelmi hiányosságának megszüntetésére és a bolthálózat fejlesztésére fordítja. a fővárosi tanács kereskedelmi osztályán ezekről a tervekről a következőkben tájékoztatták az mti munkatársát:

az ugynevezett felújítási keretet az idén 50 százalékkal felemelték, a központi vállalati fejlesztési hitelből pedig több mint három és fél millió forinttal egészítették ki a hitelkeretet. a rendelkezésre álló összegből a 4., a 10., 19., 20., és 11. kerületek üzlethálózatát bővítik ki és korszerűsítik az elhanyagolt boltokat. az a cél, hogy a munkáskerületek kereskedelmi színvonala minél jobban megközelítse a belvárosét. az új üzletek helyének kijelölése már megkezdődött és ennél a munkánál figyelembe veszik a lakosság javaslatait is. azokon a helyeken, ahol másfél kilométer távolságban sincsenek üzletek, főleg élelmiszerboltok, még ebben az évben kisebb üzletházakat építenek. például újpesten a főtí-uton, és csepelen a széchenyi-uton. az adottságok figyelembevételével - különösen az élelmiszerkereskedelemben - a legtöbb üzletben bevezetik a gyors - és az önkiszolgáló rendszert.

a munkáskerületek kereskedelmi hálózatának bővítésével egyidőben rendezik a nagyüzemek közelében levő boltok nyitvatartási idejét. a gyári dolgozók ugyanis többször panaszolták, hogy munkaidő előtt még nem tudnak, munkaidő után pedig már nem tudnak vásárolni, mivel az üzletek zárva vannak. a kereskedelem vezetői ezért egy ugynevezett ideális nyitvatartási időt állapítanak meg rövidesen. ezenkívül határozatot hozott a fővárosi tanács, hogy a kerületi tanácsok engedélye nélkül felújítás és tatarozás címén üzletet nem szabad bezárni. /mti /

--

8.50.

bb. 9. kisméretű fürdőkádak gyártását kezdtek meg kecskeméten 1960. május 15.

a zománcipari művek kecskeméti gyáregységében készítik az országban egyedül a könnyű öntöttvas fürdőkádakat, amelyek nemcsak belföldön, hanem külföldön is igen keresettek. gyártmányaik huszonhat államba, szinte a világ minden részébe - afrikába és dél ameríkába is - eljutnak.

hazai szükségletre évente csaknem 30.000 kádat készítenek. ebben az évben - tekintettel az állandóan növekvő keresletre háromszézerrel többet gyártanak, mint az elmúlt esztendőben. az idén kisméretű fürdőkádak gyártását is megkezdték. ezek kétféle nagyságban 125, illetve 140 centiméteres méretben készülnek, szélességük megegyezik az eddig gyártott kádakéval. az új típusból az idén több ezer darabot adnak át a kereskedele-
nek. / mti /

--

bb. 12. harmincöt ezer vagon cukor gyártását tervezik az idén - százharminc millió forintot költenek a cukorgyárak korszerűsítésére

1960. május 16.

az élelmezésügyi minisztérium cukoripari igazgatóságán kapott tájékoztatás szerint az ország 11 cukorgyárában az idén 35.000 vagon cukor gyártását tervezik. tavaly 28.900 vagon volt a terv, de ezt lényegesen túlteljesítették. az idén a termelőkkel a tervezett 218.000 helyett 224.865 hold cukorrépa termelésére kötöttek szerződést. ez 35.000 vagon cukor alapanyaga. a szerződéskötésben lényeges változás, hogy a mezőgazdaság szocialista szektorának részesedése a tavalyi 56 százalékról 91,1 százalékra emelkedett.

a gyárakban már készülnek az idényre. ebben az évben 130 millió forintot költenek a 11 cukorgyár felújítására, korszerűsítésére. ebből csupán külföldi gépek beszerzésére 40 millió forint jut. a petőházi, a sarkadi, és a hatvani után az idén a szerncsi és a selypi cukorgyárban is felszerelnek egy-egy j- diffu-
ziós berendezést.
/ folyt.köv. /

9000

mti belföldi hírek

kiadás 1960. május 16.

1 óra 10 perc

bb. 12. harmincötven vagon alk... 1 folyt./

az ötéves terv folyamán még 14 j- diffúziós berendezést állítanak üzembe a gyárakban.

az ugynevezett rámás iszappréseket 1962-ig minden gyárban kicsenélük az ndk-ból vásárolt vácu- dobszűrővel.

az idény megkezdéséig minden gyár kap 3-3 nagy fordulatú félautomata centrifugát, ezekben történik a cukor fehérítés, ácsón és sárvarott ezeken kívül 2-2 teljes automata centrifugát is felszerelnek.

az ipar műszerezettségét javítják azzal, hogy az idén minden gyárban felszerelik az ugynevezett krisztáloszkópot, amelynek segítségével mintavétel nélkül ellenőrizhetik a cukor kristályosodását, az ácsi cukorgyár buparló berendezésére kísérletképpen felszerelnek egy izotop szintmérőt és szabályozó berendezést is.

/mti/

--

bb. 13. hatvanöt mázsás tartóoszlopokat emeltek helyükre az épülő tiszavidéki vegyikombinátban

1960. május 16.

tiszapalkonyán a 31-es építőipari vállalat dolgozói a tavasszal erőteljes ütemben fogtak hozzá az ország legnagyobb nitrogénműtrágya gyárának építéséhez. az új gyáróriást- szovjet tervdokumentáció alapján- a legkorszerűbb építési technológia felhasználásával, teljesen előregyártott elemekből szerelik össze. a nagymennyiségű építőanyag előállítására előregyártó telepet létesítettek, ahol gépi berendezések segítségével naponta husz köbméter betonletemet készítenek.

az öt emelet magas igazgatósági épületeket - a talaj egyenletlen lepedését figyelembe véve- vert és furt cölöpalapokra építik. a dolgozók addig több mint ötszáz vasbetoncölöpöt helyeztek földbe az igazgatósági épületesopont mellett már épül a két emelet magas központi laboratórium műszerjavító üzem. itt az alapozási munkák után helyükre emeltek az egyenként 13 és fél méter magas, 65 mázsa súlyú, középső pillérsor, tartóoszlopait, a husz tartó oszlop elhelyezésével egyidőben fogtak hozzá a szélső pillérsorok beemeléséhez, valamint a földmunkák elhelyezéséhez.

megkezdtek a 16 millió forintos költséggel épülő karbantartó műhely alapozását is. ez a száz ezer légméteres üzem lényegében kisebb gépgyár lesz, amelyben korszerű berendezésekkel nemcsak alkatrészeket, hanem új vegyipari gépeket is készítenek. megtették az előkészületeket a műtrágyagyár legnagyobb épületének az u, alakú kétszáz ezer légméteres amóniak előállító üzem építésére is.

/mti/

--

mti belföldi hírek

kiadás 1960. május 16.

1 óra 10 perc

bb 10. szedik a szabadföldi számócát érden

1960. május 16.

megkezdtek a számócaszedést a kertészeti kutató intézet érdei kísérleti gazdaságában. az intézetben kidolgozott eljárással a szokásosnál jó két héttel előbb érleli meg termését a szabadföldön, üveggel letakart számóca. /mti/

bb 11. chilei és török nevezés a nemzetközi borversenyre

1960. május 16.

az augusztus 22-e és szeptember 3-a között a vajdahunyad várrban megrendezendő 2. budapesti nemzetközi borverseny és borbemutató iránt rendkívül nagy az érdeklődés külföldön. mivel a szocialista országok földművelésügyi minisztériumai jelentkezéseket együtt küldik el, egyelőre még csak a nyugati országokból érkeztek nevezések. annak ellenére, hogy a jelentkezés június 15-én zárul, máris több nyugati cég nyújtott be bormintáival mint amennyi az első nemzetközi borversenyen szerepelt.

eddig ausztria, olaszország, franciaország, jugoszlávia, görögország, a német szövetségi köztársaság, ausztrália, chile, törökország, ciprus bortermelői és borkereskedő cégei jelentettek be részvételüket. chile és törökország borai az első nemzetközi borversenyen nem szerepeltek.

a nemzetközi borverseny rendezőbizottsága határozatot hozott a verseny zsürijének összetételéről. a kilenc tagú bírálóbizottságban három magyar szakértőn kívül három meghívott lesz a szocialista és ugyanennyi a nyugati országokból.

a nemzetközi szőlészeti és borászati hivatal szeptember 6-a és 8-a között budapesten tartja plenáris ülését. ez az első alkalom, hogy a világ összes jelentősebb bortermelő országait képviselő hivatali küldöttei hazánkban ülészenek. a külföldi vendégek számára négy napos utat terveznek a leghíresebb magyar borvidékek tanulmányozására. /mti/

9.25.

10 kiadás 1960. május 16. 11 óra 50 perc

bb. 14. a racka juhok bundájából suba készül kecskeméten
1960. május 16.

a kecskeméttel határos városföldi állami gazdaságban ismét tenyésztenek racka-juhokat. a hosszuszőrű állatokat elsősorban azért tartják, mert bundjuk a legalkalmasabb subakészítésre. a régi mesterséget most a gazdaságban folytatják, ahol elkészült az ujatlan, földigérő suba első példánya. a juhász-bundához, amely olyan meleg, hogy szabadban alhatnak benne az állatgondozók, hat és fél birkabőrt használtak fel. a városföldi gazdaság készítményeivel ellátja majd a környékbeli juhászokat is.

/mti/

bb. 15. hat és félezer fiatal tanult a komárom megyei kisz tanfolyamokon

1960. május 16.

komárom megyében befejeződtek a kisz-szervezetek politikai tanfolyamai, amelyeken két és félszer annyi fiatal tanult, mint a tavalyi oktatási évben: összesen 6.500-an. több mint kétezer falusi, többségében termelőségvetkezeti fiatal végzett a tanfolyamokon, a munkásfiatalok elsősorban a politikai körök és „a világ térképe előtt”, - elnevezésű körök iránt érdeklődtek. valamennyi szemináriumon megvitatták a partkongresszus anyagát is, ezenkívül 75 kongresszusi olvasókört alakítottak, amelyeken másfélezeren tanulmányozták a 7. partkongresszus anyagát.

/mti/

bb. 16. 270 miskolci egyetemista vesz részt nyári építőtáborban

1960. május 16.

a miskolci nehézipari műszaki egyetemről tavaly száz egyetemi hallgató vett részt a bodrog folyó belvízrendezési munkáiban. az idén 250 fiú és 20 lány hallgató jelentkezett nyári önkéntes építőtáborba. a fiúk a domoszló-vidéki utépitkezésnél, a lányok a balaton környéki gyümölcs gazdaságokban a betakarításnál segítenek két hétig.

/mti/

9.35.

11 kiadás 1960. május 16. 12 óra - perc

bb. 17. 92 millió forintot fordítanak beruházásokra szolnok megye termelőszövetkezetei

1960. május 16.

szolnok megye mezőgazdasági termelőszövetkezetei saját erőforrásaikból is növelik közös vagyonukat. ebben az esztendőben a 113 millió forintos állami kedvezmény mellett 92 millió forintot költenek a maguk anyagi erejéből beruházásokra. 53 millió forintból új istállókat, ólakat építenek, traktorok, munkagépek vásárlására pedig kevés híján 20 millió forintot fordítanak. talajjavításra kétféle millió forintot használnak fel. a valamint fásításra csaknem egymillió forintot használnak fel. a nagykunságban folytatják az öntözőtelepek építését és a tereprendezést, s erre a célra saját pénzükből másfél millió forintot költenek. karcag, mezőtur, kisujszállás, turkeve, kunszentmiron termelőszövetkezetei a beruházások zömére saját pénzüket költik, megyei szinten pedig az össze beruházási kiadás 30 százalékát fedezik állami segítség nélkül a termelőszövetkezetek.

/mti/

bb. 19. újabb törpevizművek épülnek borsodban

1960. május 16.

borsod megye ivóvízben szegény vidékein jelenleg 17 törpevizmű segítségével látják el többek között a szénmedence csaknem husz bányászközségét, valamint azokat a falvakat, amelyekben a furott kut nem ad emberi fogyasztásra alkalmas ivóvizet.

az idén csaknem kétféle millió forintos beruházással hejce községben épül törpevizmű. a 100 méter mély kut már elkészült, s jelenleg a többkilométeres csövezetékét fektetik le. erre kapcsolják a 14 közkutat, a község lakossága mintegy hatvanezer forint értékű társadalmi munkát ajánlott fel, s ezzel lehetővé vált, hogy a tervezettnél több utcában fektessék le a vízvezetékcsöveket.

a törpevizmű épül szikszón is. ez a szomszédos aszalót és alsóvadászt is ellátja majd egészséges ivóvízzel. az ötmillió forintos beruházást most kezdték meg. az idén elkészült a három víznyelő kut és befejezik a gépház építését. a törpevizmű jövőre kezdi meg a vízszolgáltatást.

/mti/

bb 18. Lignitporral javítják a homokos talajokat - már több mint 15.000 hold szikest javítottak meg a nagyhatású, olcsó anyaggal

1960. május 16.

Évekkel ezelőtt észrevették, hogy a petőfi-bányai lignitpor - amelyet mint hasznavehetetlent meddőhányóra hordtak - javítja az agyagos, kötött, nehéz talajokat és a lugos szikeket.

A bányászati kutató intézet rendszeresen tanulmányozni kezdte ezt a hatását. A kutatás feltűnő eredménnyel járt: a lignitpornak olyan tulajdonságaira jöttek rá, amelyeket a talaj termékenységének fenntartásában azelőtt nem ismertek. Megfigyelték, hogy nemcsak a talaj javult a lignitporos kezelés hatására, hanem a termények minősége is. Ugy találtak például, hogy a lignitporral szórt talajon termelt kalászosok, különösen a rizs hektolitersúlya emelkedett. A további kísérleteknél feltűnt az is, hogy ott, ahol lignitport alkalmaztak, a talajban levő és az oda juttatott szerves anyag, így például az istállótrágya, lassabban korhad, tehát hosszabb időn át fejti ki hatását.

A kísérletekbe bekapcsolódott a magyar tudományos akadémia talajtani és agrokémiai kutató intézete is, amely megállapította, hogy lignitpor hatására az istállótrágya szervesanyag-tartalmának vesztesége jelentősen csökken. Ugyancsak csökken nitrogénvesztése is, ami pedig különben igen nagyfokú.

A kísérletek alapján a talajjavító vállalat megkezdte a lignitpor felhasználását. A vállalat az elmúlt öt évben körülbelül 300.000 tonna lignitport vásárolt a mátravidéki szénbányászati trösztől. Ezzel a mennyiséggel több mint 15.000 hold lugos és átmeneti szikest javított meg sikerrel. Közben tapasztalta, hogy a lignitpor a homokos talajokat is javítja. Mivel hazánkban nagy gondot okoz a laza homok, főleg a futóhomok megkötése és termővé tétele, a talajjavító vállalat az idén tavasszal megkezdte a duna-tisza-közi homokföldek javítását is lignitporral. A műveletet istállótrágyához és tőzeghez kevert porral végzi. Tíz hektár termelőszövetkezetben, egy állami gazdaságban és a kecskeméti mezőgazdasági kísérleti intézet gazdaságában, körülbelül 300 holdon már befejezték a tavaszra tervezett homokjavítást. Mintegy 3000 tonna petőfi-bányai lignitport szórtak ki a gazdaságok 20-25 holdas parcelláira. Ősszel nagyobb területen folytatják a munkát, jövőre pedig több ezer holdon, majd évről-évre szélesebb körben tervezik a rendkívüli hatású, olcsó talajjavító anyag alkalmazását. /mti/

bb. 20. harmadizben nylik meg az idén a pécsi nyári szabadegyetem

1960. május 16.

A tudományos ismeretterjesztő társulat baranya megyei szervezete az idén is megrendezi hagyományos nyári szabadegyetemét. A hallgatókat a pécsi pedagógiai főiskola festői szépségű parkjával övezett kollégiumában helyezik el. Egyetemi és főiskolai tanárok, s más kiváló szakemberek előadásokon ismertetik majd pécs és baranya megye földrajzát, történetét, elővilágát, régi és mai irodalmát, zenei, művészeti, és tudományos életét, a kultúra és a technika helyi alkotásait. A hallgatók egész napos kirándulásokon ismerkedhetnek meg a megye nagy jelentőségű történelmi emlékeivel.

Módjuk lesz rá, hogy ellátogassanak szigétvárra, mohácsra, siklós, várába, pécsváradra, a mecsek gyönyörű tájaira, az abaligeti cseppkőbarlangba, a harkányi és a sikondai gyógyfürdőhöz, komló szocialista városba, valamint a keleti mecsek, a zengő környékének vadregényes vidékeire. Megtekinthetik pécs város évezredek építészeti remekait, a pécs-környéki mecsek kirándulóhelyeit.

A harmadik pécsi nyári szabadegyetem, amely július 3-ától 16-ig tart részvételi díja 850 forint, amely összeg minden költséget magába foglal. A jelentkezési határidő június 20.

/mti/

..

bb. 21 érdekes kiállítások szegeden a szabadtéri játékok idején

1960. május 16. d

A szegedi szabadtéri játékokra érkező vendégek nemcsak

a beloiánisz-téri határmas színpadon sornakerülő előadásokon, hanem sok más rendezvényen is szórakozhatnak. A rendezőbizottság már elkészítette a kiállítások forgatókönyvét. Eszerint a szabadtéri játékokkal egyidőben az ipari vásáron és a mezőgazdasági kiállításokon kívül még 12 különféle kiállítást rendeznek a tiszapartján. A nagy összegű beruházással helyreállított egykori vár rommaradványában helytörténeti kiállítást nyitnak. A vár mellett érdekes lapidáriumot rendeznek be. A hőmezővásárhelyi egykori fazekasok, akik most az ottani majolikagyárban dolgoznak, iparművészeti kiállításra mutatják be munkáikat.

/ folyt. köv. /

nn

14 kiadás 1960. május 16. 11 óra 20 perc

bb. 21./ érdekes kiállítások szegeden.... folyt./

érdekesnek ígérkezik a móna ferenc muzeum képcsarnokában megnyitó képzőművészeti tárlat, s az ipari vásár területén bemutatásra kerülő fotó, politechnikai bélyeg, és képestörténelmi kiállítás. a szabadtéri játékok történetét, s a mikszáth-kálmán szegedi munkásságát szemléltető anyagot a jubileum alkalmából külön helyiségekben mutatják majd be. az ország 15 éves fejlődését dokumentációs kiállítás szemlélteti. nagy érdeklődésre tarthat számot az ország műemlékei bemutató gazdag anyag is.
/mti/

bb. 22. 23 millió forint értékű tenyészállatot vásárolnak a pest megyei termelőszövetkezetek

1960. május 16.

az állatforgalmi vállalat az idén mintegy 23 millió forint értékű szarvasmarhát, sertést, baromfit ad át tenésztési célokra pest megye termelőszövetkezetének. a közös gazdaságok állami támogatással 2000- tenyészüszőt, több mint 6000 anyakocát, és 33.000 baromfit vásárolnak a vállalatától. eddig már 518 szarvasmarhát, 655 tenyészkocát átvettek és május közepéig 20.000 napos-csibét állítanak nevelőbe. június végéig még 3000 pulyka, 1000 kacs ugyanannyi liba, 2000 gyöngyöscsibe, 6000- előnevelt, illetve tenyészjércs kerül a szövetkezeti gazdaságokba. a tenyészállatok egyöntetűek, fajtiszták amelyeknek többségét a szövetkezet képviselőjének jelentésében vásárolja meg a szabadpiacon a vállalat. ezenkívül szerződés útján is biztosítja a megfelelő tenyészanyagot az idén már 813 tenyészüsző - jövő évi szállítására kötött szerződést az egyéni gazdákkal.
/mti/

10.15.

15 kiadás 1960. május 16. 11 óra 10 perc

bb 23. háromszázhatvanöt ismeretterjesztő előadás a heves megyei termelőszövetkezeti községekben

1960. május 16.

heves megyében jelentékenyen megnőtt az ismeretterjesztő előadások iránt: a megyében a tit az elmúlt négy és fél hónapban 850 előadást tartott, amelyeken 60.000 hallgató vett részt. a falvak lakosságának fellendülő érdeklődését mutatja, hogy amíg 1959-ben egész évben 152 előadást tartottak falun, az idén négy és fél hónap alatt jóval több mint kétszer annyi, összesen 362 előadást tartottak a tit előadói falun. a termelőszövetkezeti falvakban a nevelés kérdéseiről, az egészségügyi problémákról és a politikai kérdésekről elhangzott előadásoknak van a legnagyobb látogatottságuk a korszerű mezőgazdasági ismeretekről szóló előadásokon kívül. /mti/

bb 25. színházi hét debrecenben

1960. május 16.

az idén is megrendezik debrecenben a szokásos színházi hetet, mégpedig június 7-től kezdődően. a debreceni csokonai színház együttese hat előadást tart a fővárosi és vidéki színházak küldöttjeinek. a debreceni színházi héten ankétot is rendeznek a vidéki színházak problémáiról. a tervek szerint debrecenben kiállításot rendeznek, amely bemutatja a debreceni színház 10 éves fejlődését. /mti/

bb 26. a bükk-hegység husz vagon erdei gyümölcsét dolgozzák fel az idén szörpnek

1960. május 16.

az erdei termék vállalat új szörpgyártó üzemot létesített miskolcon, ahol a bükk-hegység erdei gyümölcséből husz vagonnal dolgoznak fel. a málna-, szeder- és sóm-szörpöt borsod megye ipari településeinek vendéglátó üzemében hozzák forgalomba. amennyiben az első év tapasztalatai kedvezőek lesznek, a vállalat más hegyvidéki városokban is szörpüzemot létesít. /mti/

10.25.

mti bel földi hírek

16 kiadás 1960. május 16.

11 óra 15 perc

bb. 24. nagy jelentőségű kísérletek a hegyvidéki szőlők nagyüzemi kezelésére

1960. május 16.

régi és egyre sürgetőbb problémája a magyar szőlészettnek a legtöbb kézierőtt igénylő ápolási és növényvédelmi munkák gépesítése. a szőlészeti kutató intézet badacsonyi telepén nyolc év óta folytatott kísérletek alapján megállapították, hogy a hegyi szőlőkben is érdemes áttérni a gépesítésre. lehetőség adó egyirányú tökművelési módokra. a sokszorosan ellenőrzött kísérleti parcellák termelési adataiból kitűnt, hogy a guyot és a kordonművelési mód egyáltalán nem csökkenti sem a termés hozamokat, sem a szőlő, illetve a bor minőségét. az egy sikkban alakított töké termése nyolc év átlagában sem maradt el a régi bakműveléssel. a helyek alakban formált tökéktől. ugyanakkor ezeken a parcellákon a talajmunkákat és a permetezést, porozást gépekkel, tehát sokkal gyorsabban és olcsóbban végezhetik el.

a hegyvidéki szőlők nagyüzemi művelési módjának kialakítása érdekében a felújításoknál és az új szőlők telepítésénél már a gépesítési lehetőséget is megteremtik. máris vannak termőre fordult jó szőlők, amelyek sortávolságát és művelésmódját a gépesítés egyes típusainak megfelelően választották meg. sorközjáró traktorok alkalmazásához 150x160 centiméter, a csőrös vontatáshoz 110x100, a lövontatású munkagépekhez pedig 110x120 centiméteres sor, illetve töktávolságot hagytak. az eddigi tapasztalatok kedvezőek, s meggyőzően igazolták azt, hogy a hegyvidéki szőlőkben helye, lehetősége van a nagyüzemi gépesített termelésnek.

/mti/

bb. 27. több mint egymilliónégyszázhatvan ezer forintjuk van takaréokban a somogyi diákoknak

1960. május 16.

somogy megyében több mint 48.000 általános és középiskolás diák takarékoskodik. a legutóbbi értékelés szerint eddig több mint 1.460.000 forintot helyeztek takarékbba, százezerrel többet, mint az elmúlt tanévben. legszorgalmasabb „pénzgyűjtők”, a töröcskei általános iskola tanulói. ebben az iskolában az egy tanulóra jutó átlag 266 forint.

/mti/

10.35.

mti bel földi hírek

17 kiadás 1960. május 16.

11 óra 10 perc

bb. 28. borsód megye 110 községében felajánlás született társadalmi munkára a névfrontbizottságok újjáválasztó gyűlésein

1960. május 16.

borsód megyében befejeződtek a községi névfrontbizottságok újjáválasztásai. 362 községben a lakosság csaknem 10.000 névfrontbizottsági tagot választott és az ünnepi gyűlések résztvevői 110 faluban tettek felajánlást társadalmi munkára: vállalták az utak, járdák, rendbehhozását, új művelődési otthonok és játszótérek építését.

a községi névfrontbizottságok újjáválasztása után megkezdődtek a járási és városi küldöttértekezletek. ezeket eddig 5 járásban és 4 városban tartották meg. a miskolci ünnepi értekezleten nagy istvánné országgyűlési képviselő, járási névfrontbizottsági titkár beszámolójában megállapította: az elmúlt évben a névfrontbizottságok szervező munkájának eredményeként a lakosság jelentős társadalmi munkával segítette a községfejlesztési tervek megvalósulását. szerencsén novák andrás járási névfront bizottsági titkár az értekezleten bejelentette, hogy kossuth lajos szobrát szeptember 19 - én avatják fel szülőfalujában monok községben.

/mti/

10.40.

£

bb 29. sok zöldrú érkeztet tehergépkocsival az alföldről -
megjelent a piacon az új kék karalábé.

1960. május 16.

a nagyvásártelpre vasárnap és hétfőn reggel 19 vagon és
28 tehergépkocsi áru érkezett, ebből 2 vagon vegyes darabáru és
17 vagon burgonya, a tehergépkocsik nagymennyiségű salátát és
egyéb zöldrú hozták fel az alföldről.

az állami élelmiszerboltokban a fehér karalábé csomóját
8, a kerti sóskát 4, a salátának való kígyó uborkát 30, az új
kelkáposztát 5.20, a tisztított parajt 2.60 forintért árusították,
különként, a jánosnap retek csomónként 1.20-1.60, az új sárga-
répa csomónként 1.60 forintért került forgalomba.

a budahegyvidéki konyhakertészek új kék karalábét
szállítottak a fény-utcai piacra és darabonként 1.50-1.80
forintért adták. /mti/

--

bb 30. elutazott a lengyel pártmunkás küldöttség

1960. május 16.

a lengyel pártmunkás küldöttség, amely a magyar szocialista
munkáspárt központi bizottságának meghívására ryszárd strzelecki,
a lengyel egyesült munkáspárt központi bizottsága titkárának ve-
zetésével magyarországra látogatott, két heti itt tartózkodás után
hétfőn visszautazott lengyelországba.

a küldöttséget a ferihegyi repülőtéren fehér Lajos és kiss ká-
roly, az mszmp politikai bizottságának tagjai, a központi bizottság
titkárai, sándor józsef, az mszmp központi bizottságának tagja, a
központi bizottság párt- és tömegszervezetek osztályának vezetője,
és hollai imre, a központi bizottság külügyi osztályának vezetője
bucsuztatta, megjelent a bucsuztatásnál henryk grochulski, a len-
gyel népköztársaság budapesti nagykövete is. /mti/

--

11.45.

bb 31. az élet az űrhajóban - magyar szakemberek nyilatkozata
az űrhajózás biológiai problémáiról

1960. május 16.

a szovjet kísérleti űrhajó elindítása arra mutat, hogy kö-
zeledik az idő, amikor az ember először lépi át a bolygóközi tér
küszöbét, az ember űrutazásának biológiai feltételeiről dr. lukács
sándor és dr. halm tiber főorvosok, a központi asztronautikai szak-
osztály tagjai a következőket mondták el a magyar távirati iroda
munkatársának:

az űrhajózás megvalósításának egyrészt technikai feltételei
vannak, másrészt az utas számára meg kell teremteni az űrhajóban
a megfelelő életfeltételeket. az amerikaiak már évek óta készítik
elő x-15-enk nevezett űrhajót, és a terv még mindig csak terv. pe-
dig csupán 150 km magasságba akarnak felküldeni embert egy szintén
x-15-nek nevezett rakétameghajtású repülőgéppel, mégpedig nem is a
földről, hanem bombázógépről. a legújabb szovjet kísérlet ezzel
szemben csak arra a szándékra vezethető vissza, hogy ők - messze
megelőzve versenytársaikat - már a közel jövőben rendkívül nagy-
méretű űrhajóval kétszer akkora magasságba, sőt még magasabbra is
fel tudják majd juttatni az első vakmerő utast. de a bolygók vilá-
gában más körülmények uralkodnak, mint amelyekhez az ember hozzá-
szokott, és ez sok veszélyt jelent szervezetére. ellenük az űrha-
jóst meg kell védeni.

mindenekelőtt hosszú időre elég levegőt kell biztosítani
számára. ha a folyamatosan működő berendezések a földön megszokott
összetételben adagolnák a levegőt, akkor az űrhajón belül fenn
kellene tartani az egy atmoszféra nyomást, ez pedig rendkívül
nagy felesleges megterhelés lenne az űrhajó falának. tiszta oxigén
ugyanis 425 higanymilliméternyi nyomásnál - egy atmoszféra egyen-
lő 760 higanymilliméteres nyomással - szinte korlátlan időtartamra
lehetővé teszi a lélegzést. így a falakra nem nehezedik akkora
belső nyomás, és a fal vékonyabb lehet. a kabin levegőjét esetleg
keverni lehet héliummal és nitrogénnel, mert a tiszta oxigén fo-
kozná a tűz vagy a robbanás veszélyét. a nitrogén önmagában a sző-
vetnedvekben és a vérben oldódik, ami a hirtelen fellépő nyomás-
csökkenés hatására - például az űrhajó falának megsérülése ese-
tén - buborékbetegséget okozhat. a hélium viszont egymagában a
hidrogénnél jobb hővezető lévén, a megfelelő hőmérséklet fenntar-
tását nehezíti meg és könnyebben ki is szökik a tömítéseknel.
/folyt.köv./

12.31.

bb 31. /az élet az űrhajóban -.... 1. folyt./-

valószínűleg a kettőt együtt lehet a legcélszerűbben felhasználni. az oxigént acél palackokban összenyomva vagy folyékony formában, kettős falu hőszigetelő palackban, nem lehet felhalmozni a rakétán, mert erre sem a térfogat, sem a teherbírás nem elegendő. ezért valószínűleg algákat küldenek majd fel az ember utitársául, amelyek a kilehelte széndioxidból oxigént termelnek.

nehéz kérdés a táplálkozás is. a földön megszokott ételmisszerek szállítása ilyen hosszú utra elegendő mennyiségben túlságosan sok hajtóerőt venne igénybe. ez a kérdés még megoldatlan.

kettős feladat lesz a hőmérséklet szabályozása. amíg a légkörön száguld keresztül az űrhajó, a surlódás okozta óriási hő ellen kell védekezni. hiszen itt már ötszörös hangsebességnél 1000 Celsius fokra vagy még magasabb hőmérsékletre melegszik fel a fal. a bolygóközi térben viszont a hideg veszélyezteti az űrhajós életét.

a világosságot egyszerű ablakmegoldással nem lehet biztosítani az űrhajóban. a föld felszínére érkezett napsugarakat itt lenn a levegő részecskéi szétszórják, ezek a részecskék azonban az egyre magasabb légrétegekben mind ritkábbak, a fény szóródása tehát csökken. már 12 km-es magasságban ötödére csökken az emberi szem előtt az égbolt megszokott fényessége, 150 km-nél pedig teljesen elsötétül, a csillagok nappal is ragyognak. Ugyanez fognak ragyogni az űrhajóban azok a tárgyak, amelyeket az esetleges ablakon át közvetlenül ér a napsugár, a többi viszont csaknem láthatatlan sötét marad, és ez az éles ellentét szinte fájdalmat okoz a szemnek. ezt csak mesterséges belső világítással lehet elkerülni. az pedig, hogy a kabin ablakán kitekintve az utas nem talál maga előtt semmi látnivalót, vagy ujonnan felébredt nehézséget, az „űr-rövidlátást”, okozza: a szem az egy méterre teli tárgyakat képtelen lesz már meglátni, a lajka-kísérlet azt mutatja, hogy a súlytalanságot az állati szervezet hosszú időn át elviseli jelentősebb élettani károsodás nélkül. emberrel tartós kísérletet még nem végeztek, csupán 40-50 másodpercre idézték elő súlytalanságot ilyen célra megtervezett parabolikus pályájú repülésekkel. az űrállomások tervében már vannak biztató elképzelések a súlytalanság esetleges kellemetlenségeinek kiküszöbölésére. ott a kérdést feltétlenül meg kell oldani, mert az űrállomáson hosszabb időt, esetleg hónapokat kell embereknek eltölteniük. de éppen a hosszabb időtartam és a nagyobb méretek meg is adják ehhez a lehetőséget. /folyt.köv./

12.45.

bb 31. /az élet az űrhajóban -... 2. folyt./-

az egyik elképzelés szerint az űrállomásokat óránként 41 kilométeres kerületi sebességgel forgó gyűrű alakjában készítenék, és a centrifugális erő ha főbbet nem, a földi nehézségi erő egyharmadának megfelelő hatásokat valósítana meg az űrállomás lakói számára.

az űrhajónál azonban a kérdés még megoldatlan, már pedig a súlytalanság különös játékokat üzhet az emberrel. az izomerő viszonylag megnövekszik. egy jelentéktelen mozdulat, egy kis óvatlanság elég arra, hogy az utas beleverje fejét a mennyezetbe. egyesek szerint hosszabb utazás esetén az izmok elsatnyulnak, mert a súlytalanság állapotában földi mértékű erő kifejtésre nincs szükség. a vérkeringés viszonylag hamar megszokná, de bajok lennének a táplálkozással. a falat esetleg nem megy le a nyelőcsőbe, hanem lebegve marad a garatban, vagy felszáll az orrüregbe. pohárból nem lehet inni, mert ha az ember a szájához emeli a poharat, a víz ott nem áll meg, hanem tehetetlenségénél fogva kiemelkedik a pohárból és „tovább megy”, amíg esetleg a szomszéd ember orrába ütközik, vagy akár behatol az orrüregbe az eddigi kísérletek azt mutatják, hogy csak rugalmas falu palackból, csövön át lehet az italt a szájba pumpálni.

végül - csak a legfontosabbakat említve - meg kell védeni az űrhajóst természetesen egy másik jellegzetes veszélytől, a kozmikus sugárzás káros hatásaitól is. ezek lényegileg megegyeznek a földi ionizáló sugárzás - röntgen, radioaktív anyagok sugárzása, stb. - következményeivel. a kozmikus sugarak hatnak a daganatképződésre, általában a vérképző szervekre, a nemi mirigyekre, befolyásolják az átöröklést és nagyon érzékeny rájuk az idegszövet, különösen a szem.

a kozmikus sugárzás elsősorban a van allen övezetben okoz gondokat. ezt a legcélszerűbb megkerülni, ami viszont lehetséges is, mert az övezet, amely az egyenlítő síkjában a legvastagabb, a sarkok irányában elvékonyodik. amikor pedig az űrhajó mégis kozmikus sugárzáson halad keresztül, az utas egy sugárvédő pajzsos belül helyezkednek el, mégpedig úgynevezett „magzathelyzetben”, összekuporodva. atommeghajtású űrhajónál az egyik elképzelés szerint a hajtómű működésének idejére olyan kamrába kell befeküdni, amelyet folyékony hidrogén, higany és a bór 10-es izotópja vesz körül, mert ezek elnyelik a sugárzó részecskéket, illetve a sugárakat. /folyt.köv./

12.55.

bb 31. /az élet az űrhajóban... 3. folyt./-

mindezeket a kérdéseket az első űrhajós utnakindulása előtt kell a leggondosabb kutatással előre megoldani. A most felküldött űrhajó ugyan még nem vitt magával élőlényt, de jelentősége a biológia szempontjából is igen nagy, megadja majd a felvilágosításokat az utána következő és a már említett egyéb biológiai kérdésekre is választ adó űrhajó elkészítéséhez, kétségtelenül közelebb hozza tehát azt az időt, amikor az ember ki lép bolygónk zárt köréből, hogy más bolygók világát nyissa meg a mindenség titkait kutató tudomány előtt. /mti/

bb 32. időjárásjelentés

1960. május 16.

a meteorológiai intézet jelenti május 16-án, hétfőn 13 órakor:

felhőátvonulások, néhány helyen zivatar

európa időjárása általában csendes, sokfelé felhős, nyugat és közép-európában többhelyen zivataros, az észak-szibériai részeken ma reggel kisebb havazások voltak, 0-fok körüli hőmérséklet mellett, hazánkban vasárnap a dunántúlon és a déli megyékben felhőátvonulások voltak, a dunántúl délnyugati felében kisebb esővel, a lehullott csapadék mennyisége általában egy milliméter alatt volt, csak a kőszeg-marcali vonalban mérték 1-3 milliméter közötti értékeket, a hőmérséklet a nap folyamán általában 20-23, a balaton környezetében és a tőle nyugatra eső területeken azonban csak 15-20 fokig emelkedett, ma hajnalban nyugaton 8-13, keleten 4-10 fokig süllyedt, a napsütés időtartama a nyugati megyékben 1-4 óra között volt, győrben elérte a 7 órát, a dunától keletre a 10-14 órát, budapestben vasárnap a hőmérséklet napi középértéke 17.9 fok volt, 1.4 fokkal magasabb, mint a sok évi átlag, budapestben hétfőn 12 órakor a hőmérséklet 21 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 766 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

várható időjárás kedd estig: felhőátvonulások, néhány helyen eső, zivatar, mérsékelt, időnként megélénkülő szél, várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 7-12, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 19-23 fok között.

távolabbi kilátások: a hét közepén meleg idő, záporok, zivatarok, a duna vízállása ma reggel: 266 centiméter. /mti/

bb 33. a burgonyabogár elleni védekezésre szabolcsba összpontosítják a motoros permetező gépeket - 30 vagon idegmérget szórnak ki a veszedelmes kártevő ellen

1960. május 16.

szabolcs-szatmar megyében, ahol az idén csaknem 90.000 holdon ültettek burgonyát, minden eddiginél nagyobb gondot fordítanak a kolorádó bogár elleni védekezésre, a termelészövetkezetek és az állami gazdaságok figyelő-keresőszolgálatot szerveztek, s már most, a korai előcsiráztatott fajták kelésekor szemmel tartják a kártevőt, a bogár első nemzedéke ellen 350 nagyteljesítményű motoros permetezőgéppel védekeznek, s szabolcsba összpontosítják motoros gépeiket a szomszédos megyék növényvédő géppálmásai is, a veszedelmes kártevő ellen körülbelül 30 vagon idegmérget használnak fel, a munkából részt kértek a kiszervezetek, az uttörők, a nőtanácsok és a különböző mezőgazdasági vállalatok is, így a kisparcellás vetéseket, a háztáji területeket a földművelészetek vették gondjaikba és eddig ötezer háti permetezőgépet helyeztek el a megye községeiben, a kállósemjéni növényvédő géppálmás 44 motoros permetező géppel a szövetkezeti burgonyatáblák felett vállalt védnökséget. /mti/

bb 34. mongol pártmunkás-küldöttség érkezett budapestre

1960. május 16.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának meghívására hétfőn mongol pártmunkásküldöttség érkezett magyarországra, a küldöttség vezetője zs. djambadorzs, a mongol népi forradalmi párt központi bizottsága pártmunkás osztályának vezetője.

a küldöttséget a ferihegyi repülőtéren kiss károly, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára, sándor józsef, az mszmp központi bizottságának tagja, a központi bizottság párt- és tömegszervezetek osztályának vezetője és hollai imre, a központi bizottság külügyi osztályának vezetője fogadta, jelen volt a fogadásnál sz. avarzed, a mongol népköztársaság budapesti nagykövete is. /mti/

14. 10. n

bb 35. megfigyelték a szovjet űrhajót a bajai csillagvizsgáló intézet munkatársai

1960. május 16.

május 16-án, hajnali két óra ötvenkét perckor a bajai csillagvizsgáló intézetben, a moszkvából küldött távirati előrejelzés alapján, borbás Mihály, a csillagvizsgáló vezetője és ill. Marton, a csillagvizsgáló tudományos munkatársa, megfigyelték a szovjet űrhajót.

a látási viszonyok igen rosszak voltak, de a mérés ennek ellenére sikerült. a közelmúltban korszerű műszereket kaptak. a műszereket a célnak megfelelően fotografikus észlelésre alakították át. így a mérések pontossága és száma jelentékenyen növekedett. az űrhajó szabadszemmel nem volt látható. a távcsövek látómezejében viszonylag igen gyorsan mozgott. négy és fél percig mérték, a fény ez alatt körülbelül két-három másodpercenként változott. várható, hogy jobb látási viszonyok esetén szabadszemmel is látható lesz. legközelebb 17-én, hajnali három óra tíz perckor lesz látható hazánk felett, déli irányban. /mti/

--

bb 36. az első nyári vasárnapon: 70.000 látogató a vidám parkban, óriási forgalom az úttörővasuton, - a strandok azonban még mindig várják a vendégeket

1960. május 16.

vasárnap igazi nyári időjárás köszöntött budapestre, amit a főváros lakossága igyekezett jól kihasználni. a fővárosi autóbuszüzem tájékoztatója szerint a vasárnapi forgalom hasonlított a hétköznapihoz, szinte valamennyi kocsit közlekedett. különösen a hegyi járatoknál volt nagy az igénybevétel, rengetegen igyekeztek ki a zöldbe. az autóbuszüzem a „zöldjáratoknál”, nem vette figyelembe a menetrendet, amikor elegendő utas gyűlt össze, indították a kocsikat. bár sokhelyütt volt sorbanállás, nagyobb fennakadás azonban nem mutatkozott.

/folyt.köv./

14.55.

bb 36. /az első nyári... folyt./-

a fővárosi villamosvasut véleménye szerint is igazi nyári volt a vasárnapi forgalom. a moszkva térről zsufolt kocsik indultak a zöldbe, s hosszú sorban várakoztak az utasok a fogaskerektől pénztárai előtt. akik nem jutottak ki a zöldbe, azok a vizen akarták élvezni a váratlanul beköszöntött nyarat. a szabadság-sétahajó majdnem minden járatánál zsufolásig megtelt, körülbelül 7500-8000 utast szállítottak a vizibuszok, s a kirándulókra bizony nem fért fel mindenki. az úttörővasut pénztárainál is nyugodtan el lehetett volna helyezni a „minden jegy elkelt”, táblát. kénytelen volt ugyanis az üzemvezetőség jegykorlátozást elrendelni, s valóban csak a türelmesek juthattak fel az úttörővasut kocsijaira, így is 10.400 személyt szállított a kisvasut. a vidám park 70.000 vendéget fogadott ezen a májusi vasárnapon, s a „sláger”, most is a „röpsi”, volt. akik nem fértek fel, azok szívesen szórakoztak a hullámvasuton, a ródtin, és minden szórakoztató létesítménynek volt elég közönsége. a strandok látogatottsága nem mondható túlságosan nagy. a palatinuson 2922, a szechenyi-fürdőben 2722, pünkösdfürdőn 192, csillaghegyen 190, a gellértben 2430, a lukács-fürdőben 1271 fürdőző volt, viszont a dagály-fürdőt 7513 strandoló látogatta. /mti/

--

15.00

bb 37. bemutatták a nemzetközi divatkongresszusra készült ruhákat

1960. május 16.

hétfőn a gundel-étteremben mutatták be a szakembereknek azt a 72 öltözéket, amelyet a ruhaipari tervező vállalat és a kötszövőipari mintázó készített a szófiában június 6-án megnyitó divatkongresszura. a szovjetunió és a népi demokratikus országok ruházati iparának ez már a tizenegyedik találkozója, tapasztalatcsereje lesz. a magyar kollekció különböző alkalmakkor viselhető téli-nyári ruhákat tartalmaz. terveztek ruhákat idősebb és fiatal nők számára, férfiaknak, 8-16 éves fiuknak, lányoknak. az öltözékeket a legújabb magyar kelmékből varrták, több nyári kabátot készítettek lenvászonból és szeretnék, ha ez általános viseletté válnék. a ruhákat a szín és a forma összhangja, a célszerűség, izlésesség jellemezte, különösen újszerűek voltak a kosztüm megoldások.

a kongresszuson több mint 500 modellt mutatnak majd be a részvevő országok és kisebb kollekciót visz a kínai népköztársaság ruházati ipara is.

a magyar kollekciót kedden és szerdán délután a gellért-szállóban a nagyközönségnek is bemutatják. /mti/

16, 15

mti b e l f ö l d i h i r e k

26. kiadás 1960. május 16. 17 óra 35 perc

bb 38. a kiosz budapesti választmányának ülése-nagyobb gondot fordítanak a külső kerületek lakosságának kisipari ellátására

1960. május 16.

hétfőn sörház utcai székházában ült össze a kiosz budapesti választmánya, a több mint 20.000 budapesti kisiparos képviselőinek gálos györgy, a kiosz budapesti titkárságának vezetője szónokolt be a szervezet elmúlt félévi munkájáról.

a legutóbbi választmányi ülés óta eltelt fél év alatt 858 budapesti kisiparos lépett be kisipari szövetségbe, a kiosz egyes szakosztályai csoportos látogatásokat szerveztek, hogy a kisiparosok ilymódon is megismerkedhessenek a szövetségek működésével, az utóbbi hat hónapban 110 millió forint értékű anyagot juttattak a budapesti kisiparosoknak, az anyagellátás általában kielégítő volt és ezt a szintet az idén is tartják, hogy a javítások elvégzéséhez elegendő anyag legyen, fél év alatt 1877-en szüntették meg az ipargyakorlatot, s ez különösen a külső kerületekben érinti a lakosságot, a választmányi ülés határozatot hozott arról, hogy megvizsgálják ezeken a helyeken a kisipari ellátottságot és az eddiginél nagyobb gondot fordítanak az ottani lakosság igényeinek kielégítésére, a megrendelők az elmúlt hat hónapban csaknem ezer esetben fordultak bejelentéseikkel a kiosz-hoz, sok panasz hangzott el az asztalosok, villanyszerelők és általában a negyedik kerületi mesterek munkájára, a szervezet kivizsgálta a bejelentéseket és több esetben javasolta az iparnekvonást./mti/

bb 39. megkezdődött a juhnyírás a mecsek vidékén -180.000 kiló gyapjút vásárolnak fel

1960. május 16.

a mecsekvidéki juhászatokban hétfőn megkezdődött a tavaszi juhnyírás, mintegy nyolcvanezer juh kerül nyíróolló alá ezekben a hetekben, a szakemberek az utóbbi évek legjobb gyapjutermsére számítanak, elsősorban azért, mert az elmúlt években jelentősen megnövekedett a több és jobb gyapjút adó fésűsmerinó juhok száma, a megye juhállományának csaknem felével rendelkező állami gazdaságokban előreláthatóan négy-kilógramm felett lesz az átlagos nyírósúly, a gyapjuforgalmi vállalat már ezen a héten megkezdte a gyapju átvételét, májusban és júniusban összesen 180.000 kilógramm gyapjút vásárolnak fel, a birkanyírás június közepén fejeződik be hagyományos, gyapjusüreti, mulatságokkal./mti/

16. 10

mti b e l f ö l d i h i r e k

27. kiadás 1960. május 16. 18 óra 40 perc

bb 40. megkezdte munkáját a balatoni viharelőrejelző szolgálat

1960. május 16.

vasárnap a vitortásidény megnyitása után megkezdte rendszeres nyári viharelőrejelző szolgálatát az országos meteorológiai intézet balatoni obszervatóriuma, munkáját a budapesti központ közreműködésével európa csaknem valamennyi megfigyelő állomása segíti: naponta mintegy 400 külföldről érkező jelentés alapján készítik el az időjárás térképeket, vasárnap óta a dunántul 15 megfigyelő állomása is rendszeres jelzést ad az obszervatóriumnak, a jelentések és a helyi észlelések alapján a nap minden szakában tájékoztatják a balatonvidéki révkapitányságokat, hogy a vízrendészet időben kiűrhessen a veszélyt jelző sárga, illetve piros rakétákat, az obszervatórium rendszeresen tájékoztatja a szabadtéri rendezvények szervezőit, a hosszabb kirándulásra induló turistacsoportokat az időjárásról, s prognózisait júniustól kezdve közli a rádió is./mti/

bb 42. gyermek és ifjúságvédelmi napok kezdődtek vas megyében

1960. május 16.

vas megye tanácsának művelődési osztálya és az állami gyermekvédő otthon május 16 és 22 között gyermek-és ifjúságvédelmi napokat rendez, hétfőn szombathelyen a megyei tanács dísztermében a megyei gyermek és ifjúságvédelmi bizottság ülésével kezdődött meg az egyhetes eseménysorozat, az ülésen az ifjúság neveléséről, valamint a gyermek és ifjúságvédelem vas megyei helyzetéről hangzottak el előadások.

kedden az állami gondozottak nevelőszüleinek megyei tanácskozását rendezik meg, a nevelőszülők felelősségéről, a következő napokon a gyermekotthonok tanárai, tanítói, a gyermekfelügyelők tapasztalatcseréire látogatnak a megye gyermekotthonaiba, anketót rendeznek szülők, pedagógusok, orvosok, rendőrök, gyámügyi előadók, bírák, ügyészek, munkaadók részvételével./mti/

16, 45

28. kiadás 1960. május 16. 18 óra 5. perc

bb 43. meghalt molnár ferenc a szakszervezetek országos tanácsának tagja

1960. május 16.

molnár ferenc a szakszervezetek országos tanácsának tagja, a szot osztályvezetője, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának tagja május 15-én 56 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt.

molnár ferenc hosszú évtizedekig dolgozott a kommunista mozgalomban, mint munkás-fiatal megalkotója, a győri kimsz sejtet, s annak titkára lett. tagja és szervezője volt az illegális kommunista pártnak, a későbbi évek üldöztetéseit közepette is töretlen harcosa volt a munkásmozgalomnak és a háború alatt is lelkes agitátora a pártnak, a felszabadulás után a negyedik kerületi pártbizottságban dolgozott, dunántul felszabadulása után szülővárosa várta: győr városának párttitkára, majd a győr megyei pártbizottság tagja lett.

1947 óta budapestben dolgozott a szakszervezeti mozgalom különböző területein.

molnár ferencet a szot osztály halottjának tekintik. holttestét az építők rezsze ferenc művelődési otthonának előcsarnokában május 18-án, szerdén reggel 9 órakor ravatlozzák fel. temetése délután 12 órakor lesz a farkasréti uti temetőben.

bb 41. sztálinvárosi szakemberek ujitásával 40 százalékkal olcsóbban építhetők fel a tehénistállók

1960. május 16.

a sztálinvárosi 26. építőipari vállalat szakemberei, varga imre és venczel ferenc mérnökök ujitása alapján a lehető legrövidebb idő, harminchárom munkanap alatt építettek fel egy 102 férőhelyes tehénistállót az iváncsai táncos termelőszövetkezetben. a t. oszlopállásos istálló építési költsége - amint azt a pénzügyi elszámolásnál megállapították - 40 százalékkal kevesebb, mint a legutóbb fejér megyében felépült 20 istálló építési költségének átlaga, egy-egy állatférőhely az új módszerrel, az országos 14.150 forint helyett csupán 8.540 forintba került. az ujitók most tovább egyszerűsítették módszerüket, az oldalfalakhoz égetett téglá helyett vályogtéglát használnak, s nagy mennyiségű betonvasat takarítanak meg a tetőfödém új módszerű előregyártásával. az egyszerűsített eljárással legközelebb szűkesfehérvárott a kossuth és a vörösmarty termelőszövetkezetben építenek fel egy-egy 102 férőhelyes tehénistállót. /mti/

16,50

29. kiadás 1960. május 16. 19 óra - perc

bb 46. pályázat az általános iskolai gyakorlati foglalkozások fejlesztésére

1960. május 16.

a művelődésügyi minisztérium alsófoku oktatási főosztálya pályázatot hirdet az általános iskolák felső tagozatán bevezetett „gyakorlati foglalkozás”, című tantárgy tapasztalatainak összegyűjtésére és a gyakorlati oktatás továbbfejlesztésére, a témakörök a következők: 1./nevelési tapasztalataim a gyakorlati foglalkozás tanítása során, 2./a műhelygyakorlatokon elkészíthető munkadarabok tervezése.

az első témához kapcsolódóan pályázni lehet a műhelygyakorlat, a mezőgazdasági gyakorlat és a női kézimunka-háztartási gyakorlat tanításában szerzett tapasztalatokkal. a pályamunkán fel kell tüntetni az iskolát és a tanulócsoporthoz is, amelyre a tapasztalatok vonatkoznak. e témakörben pályázhatnak mindazok a pedagógusok, akik az utóbbi két tanévben tanították, vagy ellenőrizték a gyakorlati foglalkozásokat.

a politechnikai műhelyekben készült munkadarabok legnagyobb része régi tervezésű, nem felel meg a mai követelményeknek. ezért szükséges újak tervezése. kívánatos, hogy a résztvevők egy osztály teljes anyagával pályázzanak. ezen a pályázaton bárki résztvehet., függetlenül attól, hogy jelenleg tanítja-e a műhelygyakorlatokat. egy pályázó több pályamunkát is beküldhet, a pályadíjak a következők: első díj 1.500, második 1.000, harmadik 500 forint.

a pályázatokat 1960. szeptember 1-ig kell beküldeni a művelődésügyi minisztérium alsófoku oktatási főosztályának módszertani osztályára. részletes tájékoztató található a művelődésügyi közlöny május 15-i számában. /mti/

bb 47. műszaki könyvkiállítás nyílt csepelen

1960. május 16.

a szovjet technika napjai alkalmából a csepel-vas-és fém-művek műszaki klubjában hétfőn délután műszaki könyv-és folyóirat-kiállítás nyílt, kovács istván műszaki igazgató megnyitója után fischer herbert, a műszaki könyvkiadó irodalmi vezetőhelyettese tartott ismertetőt az eddig kiadott szovjet műszaki könyvekről és méltatta azt a segítséget, amelyet a szovjet műszaki könyvkiadás jelentett a magyar ipar számára. a kiállításon főleg azokat a könyveket mutatják be, amelyek a csepeli gyárak termelésével kapcsolatosak /mti/

17,05

mti belföldi hírek

30. kiadás 1960. május 16. 19 óra 10 perc

bb. 44. naponta 713.300 adag ebédet főznek az üzemi éttermek - 650.000 dolgozó fogyaszt előfizetéses menüt - több üzemi étteremben este „utcai vendégeket”, is kiszolgálják - az üzemi vendéglátás fejlesztéséről tárgyalt a belkereskedelmi minisztérium kollégiuma

1960. május 16.

a belkereskedelmi minisztérium kollégiuma legutóbb az üzemi vendéglátás fejlesztéséről tárgyalt. megállapította, hogy az utóbbi években nagyot fejlődött az üzemi vendéglátás ország - szerte, jelenleg az üzemi éttermek konyhái naponta átlagosan 713.300 adag ebédet főznek, szervezett étkeztetésben 650.000 dolgozó vesz részt, a belkereskedelmi minisztérium üzemi vendéglátó vállalatánál azoknak a dolgozóknak a száma, akik előfizetéses ebédet fogyasztanak, 1959 végére az előző évihez képest 12.4 százalékkal emelkedett, ma már az üzemi éttermekben nemcsak menüt lehet fogyasztani, hanem többféle étel között is válogathatnak a dolgozók. az elmúlt évben csupán az ugynevezett előfizetéses dolgozóknak 23,600.000 ruggetit, 177,235.000 ebédet és 24,180.000 adag vacsorát szolgáltak fel, az állam is jelentős összeggel járul hozzá a dolgozók étkeztetéséhez, az elmúlt évben mintegy 600 millió forinttal.

az egyre növekvő forgalom megköveteli, hogy már az idén is, de főleg az elkövetkező években továbbfejlesszék az üzemi vendéglátást. a belkereskedelmi minisztérium kollégiuma ezért a szakma vezetőivel közösen megvitatta a leglényegesebb fejlesztési kérdéseket és fontos határozatokat hozott. 1960-ban több új üzemi éttermet nyitnak, a hűgick közül pedig sokhelyütt bevezetik a már jól bevált önkiszolgáló módszert. kísérletképpen budapesten a marx károly közgazdaságtudományi egyetem és székesfehérvárott, a szerszámgépgyár étterme már ilyen módszerrel dolgozik. a tapasztalat azt mutatja, hogy az önkiszolgáló éttermek sokkal nagyobb forgalmat tudnak lebonyolítani, mint a régiak. ezért rövidesen már a pécsi hőerőmű éttermében is önmaguk választhatják ki a kívánt ételeket a dolgozók. megállapították, hogy több üzemi étterem sokszor kihasználatlan, ezért az utóbbi időben egyre több helyen vezetik be azt a módszert, hogy reggel és délután az üzemi dolgozói étkezhetnek, este pedig már az ugynevezett „utcai”, vendégeket is kiszolgálják. ezt természetesen csak azokban az üzemi éttermekben tudják megvalósítani, ahol mód nyílik arra, hogy külön utcai bejáratot is építsenek, több üzemi étteremben megkezdték már a félkészételek árusítását is, például a május 1. ruhagyárban. miskolcon az üzemi vendéglátó vállalat által készített félkész ételeket nemcsak az éttermekben árusítják, hanem az ételmisszer-kiskereskedelmi vállalat is forgalomba hozza.

/folyt. köv./
17.15

mti belföldi hírek

31. kiadás 1960. május 16. 19 óra 10 perc

bb. 44. / naponta 713.300 adag.... 1. folyt./

a kollégium megállapította, hogy bővíteni kell az üzemi büfék hálózatát is. a jelentégteljes túlszűfolttságot, amely általában jellemző az üzemi büfékre, úgy kívánják megoldani, hogy egy-egy nagyüzem területén több büfét is építenek, ahol pedig erre nincs lehetőség, ott mozgóárusokat alkalmaznak, a büféket felszerelik korszerű kereskedelmi gépekkel, gyorsütőkkel, hűtővitrinekkel és automata berendezésekkel is.

/mti/

bb. 45. pályázat a felnőttek oktatási módszereinek kidolgozására

1960. május 16.

a művelődésügyi minisztérium, a központi pedagógus továbbképző intézet és a fővárosi pedagógiai szeminárium pályázatot hirdet az általános iskola, valamint az általános gimnázium esti és levelező tagozatán a felnőttek oktatási módszereinek kidolgozására. a pályázaton résztvehetnek a dolgozók iskoláiban tanító pedagógusok, a tudományos és továbbképző intézetek, továbbá a művelődésügyi apparátus dolgozói, és a felnőtt oktatással kapcsolatban álló más szakemberek.

a pályázat tárgya az általános iskola és az általános gimnázium esti, valamint levelező tagozatának tantárgyai közül: a magyar nyelv és irodalom, a történelem, a számítan, a mértan és a fizika tanításának módszerei a dolgozók oktatásában. pályázni lehet egy tárgyból is.

a pályadíjak a következők: első díj 3000, második 2000, harmadik 1.500 forint. a pályázat jelítés, a résztvevők nevüket és lakcímüket külön zárt borítékban mellékeljék. a pályaműveket 1960. augusztus 31-ig kell eljuttatni a művelődésügyi minisztérium felnőttoktatási csoportjához /budapest, 5. szalay utca 10-14./

/mti/

17,20

bb. 48. kiállítás nyílt a technika házában a szovjet műszaki-tudományos tájékoztatás módszereiről

1960. május 16.

a szovjet technika napjai alkalmából hétfőn délután kiállítás nyílt a technika házában a szovjet műszaki-tudományos tájékoztatás módszereiről, a moszkvai műszaki tudományos propaganda háza tevékenységéről. Mevesi Gyula akadémikus, a mosz elnöke megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a szovjetunióban nagy tömegek vesznek részt a műszaki eredmények propagálásában, s ezzel is igen jelentős mértékben segítik a nép anyagi és kulturális felemelkedését.

a kiállítás tablójáról is kitűnik, hogy rendkívül szerteágazó a műszaki és tudományos propaganda szervezettsége a szovjetunióban. 21 műszaki-tudományos egyesület működik egymillió taggal, s az egyesületek előadások, konferenciák szervezésével, azok anyagának és különböző szaklapoknak a kiadásával igen hasznos munkát végeznek. a moszkvai műszaki tudományos propaganda háza például a legfontosabb fejlesztési feladatok megoldására négy év alatt 45 műszaki konferenciát, 178 szemináriumot, 69 előadássorozatot szervezett, amelyeken több mint százezren vettek részt. rendszeresen megrendezik a különböző szakmákban az új technika napjait is, amikor ismertetőket tartanak, vitákat rendeznek a legújabb műszaki és termelési eredményekről. Utóbb kerültek a gyárlátogatások, és a szervezett tapasztalatcsere látogatások is. a gyárlátogatások azonban nem a gyárak általános megtekintését, hanem egy-egy fejlett munkamódszer tanulmányozását szolgálják. a szakszervezeti bizottságok rendszeresen ellenőrzik, hogy a gyárlátogatások tapasztalatait bevezetik-e. egy év alatt 75 moszkvai vállalatnál 271 különféle eljárást tanulmányoztak más üzemek küldöttei és tapasztalataiknak nagyrészt felvették saját gyárak műszaki és szervezési intézkedési tervébe.

/mti;

17,30

bb. 49. miről ad jelzéseket a földre a szputnyik-űrhajó?-nagy ernő nyilatkozata

1960. május 16.

az új szputnyik-űrhajó felbocsátása rendkívüli érdeklődést váltott ki a magyar űrhajózási szakemberek között is. a magyar távirati iroda munkatársa kérdésére nagy ernő gépészmérnök, a mosz központi asztronautikai szakosztályának titkára a következőket mondotta el a szputnyik híradástechnikai berendezései által a földre továbbítandó jelzésekről:

- a negyedik szputnyikkal végzett kísérletek célja választ kapni számos olyan kérdésre, amelyet számítással előre eldönteni nem lehet. a háromszázhusz kilométer magasságból visszatéró űrhajó egyre változó sűrűségű levegőben halad, ugyanakkor azonban ez a levegő még mindig elképzelhetetlenül ritka a mi földi viszonyainkhoz képest. nincs olyan szélcsatorna, vagy más kísérleti berendezés, amellyel a 100 és 320 kilométer közötti légköri viszonyokat a valósághoz hűven elő lehetne állítani. éppen ezért csak a mérés adhat választ sok olyan kérdésre, amelyet az ember űrutazása előtt feltétlenül meg kell oldani.

- az egyik legérdekesebb probléma mesz szerintem a hőmérséklet mérése-mondotta nagy ernő-, megfelelő műszerekkel, amelyeknek jelzéseit rádióon továbbítják a földre, mérik az űrhajó külső falának hőmérsékletét és az űrhajó belső hőmérsékletét is. az utóbbinak ha majd ember lesz az űrhajóban-függetlenné kell lennie a külső hőmérséklettől és állandóan az ember számára kellemes, veszélytelen értéken kell maradnia. a szabályozó berendezést is így állították be.

- ha a külső környezetben a hideg uralkodik, például amikor az űrhajó a föld éjszakai szakaszán halad át, a kabint fűteni kell, ha viszont a napsütötte részek felett halad, minden bizonnyal hűtésre lesz szükség. de bármilyen is a külső környezet hőmérséklete, magában az űrhajóban a belső hőmérséklet csak aránylag szűk határok között ingadozhatik. úgy gondolom, hogy körülbelül plusz 10 és plusz 40 fok között engedhető meg a hőmérséklet változása, bár az utóbbi, magasabb hőmérséklet hosszabb idejű tartózkodásra nem megfelelő. a jelenleg fenn keringő űrhajóról közvetített mérési adatokból meg lehet állapítani, vajon kifogástalanul működik-e a hőmérsékletszabályozó berendezés és csakugyan tartja-e a beszabályozott értékeket.

-/folyt.köv./
18,10

/bb 49.miról ad jelzéseket a földre a....1.folyt

-de még sokkal érdekesebb kísérletre nyílik majd mód, amikor az űrhajót leválasztják a negyedik szputnyikról és az egyre lejjebb süllyed földünk légkörében,eközben felgyorsul és erősen felmelegszik. a belső szabályozó berendezés egy darabig kétségtelenül megpróbálja hűtéssel és minden egyéb segédeszközzel segédberendezés bekapcsolásával alacsony értéken tartani a hőmérsékletet,de azután elkerülhetetlenül beáll az a pillanat,amikor a kabin olyan magas hőfokra hevül fel,hogy a szabályozó sem képes tovább csökkenteni a hőmérsékletet és a kabin el is ég,ennek az egész folyamatnak időbeli lefolyását és változását megismerni rendkívül értékes és érdekes kísérlet a szabályozó berendezés tervezői számára,ezekből a jelenségekkel,amelyeket semmiféle földi berendezéssel nem lehetne utánozni,a jövő már valóban embert szállító űrhajóinak pontos beszabályozása és vezérlése lesz majd lehetséges.

-ne gondoljuk azonban-folytatta nyilatkozatát nagy ernő-hogy csupán a hőmérséklet és a nyomás adatait mérik az űrhajóban,az embert szállító űrhajó egyik jellemző vonása az eddigiekkel szemben az,hogy a közvetítendő mérési eredmények száma ugrásszerűen megnövekszik,a jövő űrhajósának szinte valamennyi élettani jellemzőjét,érverését,légzési ütemét,vérnyomását, stb. állandóan kell mérni és közvetíteni a földre,ezt a rendszert azonban ki is kell próbálni,magában az űrhajóban meglehetősen sokféle bonyolult berendezés van,egy részük a repülő kényelmét biztosítja,másik részük pedig a repülő és a berendezések viselkedését ellenőrzi,az innen vett esetleg többszázféle adatot is megbízhatóan kell felfogni és regisztrálni a földön,ennek a kiterjedt működési területű híradástechnikai berendezésnek most,a negyedik szputnyikon történik a főpróbája.

-ugyancsak rendkívül érdekes lehet a visszatérő fülke aerodinamikai viselkedésének tanulmányozása,a már embert szállító leendő űrhajónál a fékező rakétát csak akkor lehet majd bekapcsolni,ha már előzőleg a kísérletek sorozatával egyértelműleg tisztázzák,hogy a kabin mennyre repül nyugodtan,nem kezd-e valamilyen rendellenes,vagy szabálytalan mozgásba,nincs-e tehát szükség esetleg valamilyen járulékos stabilizáló berendezésre,az eddigi mesterséges holdak legnagyobb része utközben vagy bukfencezett,vagy pörgött,ez pedig sem az űrhajóban ülő pilóta,sem a fékező berendezés bekapcsolása szempontjából nem lenne megengedhető.

/folyt.köv./

/bb 49.miról ad jelzéseket a földre a....2.folyt./

a negyedik szputnyik visszatérő űrhajó tehát egy páratlan aerodinamikai kísérlet is,melyből igen sok értékes újabb következtetést vonhatunk le a jövő nagyméretű mesterséges holdjainak viselkedésére.

-nézetem szerint-mondotta tovább nagy ernő- a szputnyik-űrhajóban egy emberalakú bábu van,amelynek súlyelosztása hiven utánozza a leendő űrutas testének súlyelosztását,.csak ilyen körülmények között lehet valóban hiteles képet kapni a kabin dinamika viselkedéséről,egyébként a kabin belsejében a visszatérő űrrepülő testének körvonalához pontosan illeszkedő párnázatot készítenek,hogy minél könnyebben viselhesse el a nagy gyorsulást,tehát élettanilag kritikus szakaszokban fellépő terheléseket,az embert helyettesítő bábút a pilóta ülésére hevederekkel kötötték be. a megfelelő műszerekkel kétségtelenül mérik és jelzik a bábu

legkisebb elmozdulásait is,hogy ebből is következtetni lehessen az esetleges lengések,ingások és hasonló mozgások eredetére.

- a mérési adatokat nem állandóan közvetítik,hanem a szovjet területen lévő megfigyelő állomáshálózat hívójelére juttatják le a földre,ellenkező esetben ugyanis az adatok jelentékeny része veszendőbe menne,ez viszont természetesen szükségessé teszi,hogy minden mért adatot először mágneses szalagon rögzítsenek és arról csak a földi adó-vevő berendezés parancsára kezdődjék meg a tudományos adatok átvitele-fejete be nyilatkozatát nagy ernő./mti/

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai 19. belpolitikai kiadásunkon lévő bb. 31. sz. hír / az élet az űrhajóban.../ harmadik bekezdésének tizen-egyedik sorában ,, a hélium ....., kezdetű mondat helyesen így hangzik: ,, a hélium viszont buborék betegséget nem okoz, de n i t r o g é n n é l jobb hővezető lévén..... stb.

/mti/
18,27

mti belföldi hírek

36. kiadás 1960. május 16. 20 óra 55perc

bb. 50. felhívás

1960. május 16.

a rendőrség kéri azt a károsultat, akinek barna férfi műbőr kabátját 1960. május 13-án délelőtt a budapest 1. kerület hadnagy utca 8-10 szám alatti imre gyógyfürdő előcsarnokából ellopták, kabátja átvétele végett jelentkeznek az 1. kerületi rendőrkapitányság panaszirodáján, budapest 1. kerület, pauler utca 13 szám alatt.

/mti/
18,33

bb 52. nagy sikerrel vendégszerepelt kínában, koreában és a szovjetunióban a kisz központi művészegyüttese

1960. május 16.

a magyar kommunista ifjúsági szövetség központi művészegyüttesének 29 tagu csoportja haza érkezett nyolchetes távol-keleti turnéjáról. az együttes a kulturális csere-egyezmény alapján 12 napot töltött a koreai népi demokratikus köztársaságban és öt hetet a kínai népköztársaságban. a visszautazást megszakítva az irkutszki területi komszomol meghívására az együttes négy napig irkutszkban és környékén vendégszerepelt.

a kisz központi művészegyüttesét rendkívül melegen, szeretettel fogadták. az egész távol-keleti uton mindenütt a legszívélyesebb formában jutott kifejezésre a kínai és a koreai népet a magyar néppel összefűző mély barátság és testvéri szeretet. kifejeződött ez az előadások iránt megnyilvánuló nagy érdeklődésben és rokonszenvben is. a nyolchetes uton az együttes 37 előadást tartott, több mint 58.000 néző előtt. a színházakban, a meglátogatott üzemekben és népi kommunákban mindig telt ház előtt mutatta be műsorát.

az együttes kínában résztvevett a felszabadulásunk 15. évfordulójá alkalmából rendezett kínai-magyar barátsági hét ünnepi programjában. az ünnepi héten került sor az együttes bemutató előadására. pekingben két előadást tartott az együttes az országos népi gyűlés tagjainak, majd sanghajban, nankingban, tiencsinben vendég szerepelt. népünk táncain és dalain kívül különösen nagy tapsot fogadta a közönség rab erzsébet és veres gyula előadásában elhangzott kínai és koreai dalokat, valamint a koreában megtanult és műsorba tűzött koreai pásztortáncot.

az együttes tagjai megtekintették a kínai és a koreai nép szocializmust építő nagyszabású alkotásait is. találkozásaik a kínai, koreai fiatalokkal, az irkutszki komszomolistákkal még bensőségesebbé tették a magyar kommunista ifjúsági szövetség, a komszomol, a kínai és a koreai testvéri ifjúsági szövetség közötti mély testvéri, baráti kapcsolatokat. /mti/

19.30

mti belföldi hírek

37. kiadás 1960. május 16. 21 óra 05perc

bb 51. brutyó jános, a szot főtitkára vietnamba utazott

1960. május 16.

brutyó jános, a szot főtitkára hétfőn a vietnami demokratikus köztársaságba utazott, ahol a vietnami szakszervezeti tanács meghívására megbeszéléseket folytat szakszervezeti vezetőkkel, ellátogat ipari és mezőgazdasági üzemekbe, találkozik a vietnami dolgozókkal. vietnami látogatása után május 30. és június 6. között pekingben részt vesz a szakszervezeti világszövetség főtanácsának 11. ülészakán.

brutyó jános bucsuztatására a ferihegyi repülőtéren megjelent somogyi miklós, az msznp politikai bizottságának tagja, a szot elnöke és a szot elnökségének több tagja. /mti/

bb 53. lengyel napok kezdődtek a fészek-klubban

1960. május 16.

a fészek-klubban hétfőn lengyel napok kezdődtek, stanislaw k. dawski lengyel grafikusművész kiállításával, s hangversennyel. a kiállítás megnyitásán jelen voltak képzőművészeti életünk vezetői, a magyar kulturális élet számos képviselője. ott volt henryk grochulski, a lengyel népköztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, s a nagykövetség több tagja is. jan j. bistrzycki, a lengyel olvasóterem vezetője megnyitó beszédében a mai lengyel képzőművészetről adott átfogó képet.

a kiállítás megnyitását követően a chopin - év alkalmából hangversenyt rendeztek a fészek-klubban. a koncerten fellépett neményi lili, hernádi lajos és arató pál.

a lengyel napok további programjában kísérteti és dokumentumfilmek, valamint a lengyel színművészet mestereit bemutató film vetítése szerepel. /mti/

19,32

mti belső hírek

38. kiadás 1960. május 16., 21 óra 55 perc

bb 54. miskolcon megkezdődött a szovjet irodalom ünnepi hete
1960. május 16.

a magyar-szovjet baráti társaság rendezésében, hétfőn este a miskolci kamaraszínházban ünnepélyesen nyitották meg a szovjet irodalom ünnepi hetét. a megnyitón gyárfás imre, az mszbt borsod megyei szervezetének elnöke méltatta a szovjet irodalom jelentőségét, ezt követően a miskolci nemzeti színház művészei a szovjet irodalom alkotásaiból adtak elő szemelvényeket.

az ünnepi hét alkalmából miskolcon és borsod megye más helységeiben, így többek között ózdon, kazincbarcikán, mezőkövesden, s a bányavidéken tartanak műsoros irodalmi esteket. /mti/

bb 55. időjárásjelentés

1960. május 16.

a meteorológiai intézet jelenti 1960. május 16-án, hétfőn este 18 órakor:

felhőátvonulások, néhány helyen zivatar

várható időjárás kedd estig: felhőátvonulások, néhány helyen eső, zivatar, mérsékelt, időnként megélénkülő szél

várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 19-23 fok között.

távolabbi kilátások: a hét közepén meleg idő, záporok, zivatarok. /mti/

20,49

mti belső hírek

39. kiadás 1960. május 16., 22 óra 10 perc

bb. 56. blas roca

1960. május 16.

a kubai népi szocialista párt főtitkára feleségével néhány napos tartózkodásra magyarországra érkezett.

/mti/

20,53

bb 57. finn ujságíróküldöttség érkezett hazánkba

1960. május 16.

hétfőn kéthetes látogatásra öttagú finn ujságíróküldöttség érkezett hazánkba. a küldöttség tagjai: helmi markki, a maakansa című lap helyettes főszerkesztője, aarne dahl, a päivän sanomat című lap szerkesztőségi titkára, viljo ripatti, a suomen sosialidemokraatti című lap külpolitikai szerkesztője, jorma simpura, a kansan uutiset című lap főszerkesztője és leo meller, a finn rádió riportosztályának vezetője. /mti/

vége

21,16

mti b e l f ö l d i h i r e k

1. kiadás

1960. május 17.

6 óra — perc

bb 1. több mint negyedmillió részvevő a budapesti lakóbizottsági választásokon - harminchármezer lakóbizottsági tag és 16.000 póttag kapott eddig megbízást

1960. május 17.

fővárosszerte élénk érdeklődés kíséri a lakóbizottsági választásokat, az eddig megtartott lakógyűléseken 250.144-en, tehát több mint negyedmillióan vettek részt.

az ujonnan választott bizottságok száma 9.304, a bizottsági tagoké 33.173, a póttagoké pedig 16.677. örömdetes jelenség, hogy a kerületek többségében nagy számban biznak meg lakóbizottsági elnöki feladatokkal dolgozó nőket, háziasszonyokat, s budapesti szinten az új lakóbizottságokban tevékenykedő férfiak és nők aránya körülbelül ötven-ötven százalék. - szép számmal választanak a bizottságokba idősebbeket is, de a negyven éven aluliak korosztályából az eddiginél többen kerültek be a lakóbizottságokba.

budapest több kerületében így újpesten, pestlőrincen és a tizenhétedik kerületben már befejeződtek a választások. több kerületben előreláthatólag június második felében választják meg az utolsó bizottságokat.

a következő napokban a tanácsok rendezésében három előadásból álló tanfolyamok kezdődnek az ujonnan választott lakóbizottsági elnökök, tagok és póttagok részére. ezeken pontosan tájékoztatják őket jogaikról, köteleességeikről, feladataikról, megismertetik velük többek között a lakásbérleti szabályrendeletet és a házirendet, külső kerületekben pedig az állattartásra vonatkozó előírásokat is. ugyancsak a tanfolyamon beszélnek meg a tanácsok illetékesei a lakóbizottságokkal, milyen segítséget várnak tőlük már a legközelebbi időszakban a tisztasági mozgalom, a társadalmi munkák és egyéb akciók szervezésében. /mti/